

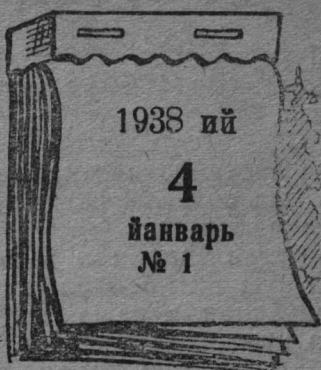
20
Мар.

ЙАМДЭ ЛИЙ

ВЛКСМ МАРОВКОМЫН ОРГАНЖЭ

ГАЗЭТ АКЦИДАЛЫКЛАН 2 т. 16 ыр.
пэл ийлан 1 т. 8 ыр.

МЭМНАН ЗАДАЧЫНА—У ИЙЫШТЭ ЭША САЙЫН ТУНЭМАШ!

Адак пийалан ик ий эртыш. Мэ кумышо вичийашлыкын пэрвой ийышкыжэ вончышна.

1937 ий—поснак исторический ий ыльэ. Шукэртэ огыл эртышэ ийыштэ пашазэ, колхозник, йошкар армэйэц, науко дэн искусствын дэйтэлыжэ - шамыч коммунистический партиийн вуйлатымыжэ дэнэ нигунам уждымо, исторический сэгымаш - шамычым ыштэныт.

Эртышэ 1937 ий — промышленностьын, транспортын, йал озанлыкын, культурын пелэдалт кумшо, вийангэ ийжэ. Эртышэ 1937 ийыштэ большевик парти дэн совет калык пэш чот пэнгыдэмыныт да тушман ваштарэш кучедалмаштэ кугу сэгымашым ыштэныт. Большевик парти дэн совет калыкын кылышт пэнгыдэ улмо, нунын иктылыкышты СССР Верховный Советым сайлымаштэ адак икана ончыкталтэ.

Мэмналан, Совет йочашамычлан, 1937 ий пэш кугу пийалым кондэн. Кунар пионьэр дворэц, пионьэр пёрт, пионьэр клуб, йоча техник станце, йоча сад, йоча йаслэ, кунар

школ 1937 ийыштэ ышталтын! Мэмнан йоча-шамычлан отличнэ тунэмах парти дэн правительствэ чыла йбным ыштэныт. Йочашамычлан сай учебник, моло тунэмме узгар-чыла, чыла ситышын уло. Пионьэр дворэцлаштэ, йоча техник станциялаштэ мэмнан пийалан йоча-шамыч йуный авиамоделист, йуный фотограф, йуный натуралист, талэ художник лийын кушкыт. Мэмнан дэнэ чыла тидэ ыштэн шукталтын. Тидым мэмнан ачамыт, изамыт Октябрь революций тулэш кучедал налыныт. Тидым мэмнан ачамыт, изамыт калык вождь Иосиф Виссарионович Сталин вудымылан кбра кучедал налыныт.

Сандэнак мэмнан йочашамыч сайын да отличнэ тунэмме дэнэ Сталин йолташлан вашмутым пуат.

1938 ий мланна эша кугу пийалым конда. Кумышо вичийашлыкын пэрвой ийыштыжэ мэ, совет йочашамыч эша сайын тунэмах тунгалына, түрлб кружоклаштэ нашанна вийангэна. Мэмнан вэрч Кугу Сталинн тыршымыжым шкэнан чаплэ пашана дэнэ сулена.

1937 ийсэ исторический сэгымаш-шамыч

МАРТ тылызыштэ Шопен лумэш Варшавысэ(Польша) тунхамбал пианист конкурс совет музыкальнэ искусствын сэгымашыжэ дэнэ эртэн. Конкурсышто самырык совет музыкант-шамыч (Иаков Зак, Роза Тамаркина, молат) пэрвой вэрым налыныт.

21 МАИЫШТЭ Совет Ушэм Гэрой Водопьянов йолташ викарымэ „СССР—Н—170“ самолёт Сэвэрный польус ий умбак волэн шинчын. Сэвэрный польусышто ССР Ушэмын флагшэ лойгалтэ. Самолёт ий умбак зимовщик группым: Папаниным, Кренкельым, Ширшовым да Федоровым волтэн кодэн.

18 ИИУНЫШТО Совет Ушэм гэрой Чкалов Байдуков да Бельаков йолташ-шамыч „АНТ—25“ самолёт дэнэ Сэвэрный польус коч нигушак шичдэ США-шкэ чонгэшташ лектынтыт да 20 ийунышто мийэн шуыныт.

21 ИИУНЫШТО Марий АССР-ын Чрезвычайнэ XI-

шэ Совет Сйэздшэ Марий Автоном Совет Социалист Республикын Конституцийжым приниматлен.

12 ИИУЛЫШТО Совет Ушэм гэрой Громов, кымышо пилот А. Иумашев да штурман Данилин йолташ шамыч Моско гыч Сэвэрный польус коч Сэвэрный Америкыш чонгэштэныт да 62 шагатат 17 минут гыч мийэн шуыныт.

15 ИИУЛЫШТО СССР Совнарком дэн ВКП(б) Центральный Комитэтын пунчалжэ почэш Москва—Волга каналым эксплуатацияш колтымо.

12 ДЭКАБРЫШТЭ СССР-ысэ чыла калык Сталинский Конституций почэш СССР Верховный Советын пэрвой кана всеобшэ, тбр да вик сайлымаш права нэгызэш тайнэ голованьэ дэнэ сайлэн. Тидэ кэчын чыла калык коммунист дэн бэспартийнэ-шамыч блокын кандидатышт вэрч голосоватлен.

Владимир Ильич Ленин йоча найрэмыштэ

Тидэ революцийын пэрвой ийлаштыжэ лийын. Надэжда Константиновна Крупская пэш нойэн. Садланак Крупская Моско лишнысэ чодран вэрэш—Сокольникиш канаш кайэн.

—Кэлшэна, кэлшэна!—Йоча-шамыч совым кырен, чылан ик йук дэнэ вашмутым пуэныт.

Йолка йыр вашкэ гына кугу круг ышталтын. Владимир Ильичат кругыш уш-

Адак угыч круг ышталтэ. Адак угыч Ильич йоча-шамыч коклаштэ куанэн модын, кругышто кудалыштшэ „кольям“ „пырыс“ дэч пэш чот аралэн. Пэш чот түслэн онча, тудым нигузэат ондалаш ок лий! Пэнгыдэ да ушанлэ зачитэ.

Владимир Ильич нивэ йоча-шамычым пэрвой вэлэ ужын гынат, йоча-шамычлан шукэртсэк палыма гайак лийын. Йоча-шамыч Ильич дэнэ аптыраныдэ мутланэныт, шуткым ыштэныт. Нуно Владимир Ильичым кугырак-шамыч дэч ойрэн налыныт да шиэ дэнышт пырля чай йуаш нангайэныт. Ильичын чайышкыжэ варэным оптэныт. А Владимир Ильич йоча-шамычлан пукшым пуэдэн, стакан гыч шокшо чайым йоктарэн пуэн, чылаштымат шкэ шочшыжо гайак ончэн. Вэт Владимир Ильич йоча-шамычым нигбн дэч чот йбратэн.

Йоча-шамыч Владимир Ильичым вэс пөлэмыш нангайэныт. Тушто Ильичлан кайык-шамычым, кольям, урым, түрлб сурэт-шамычым ончыктылыныт.

Тыгэ жап шиждэ эртэн. Владимир Ильич кайаш тарванэн. Йоча-шамыч Ильичым ужаташ чыланат лектынтыт. Владимир Ильич кэчэн йоча дэнэ кидым кучэн да автомобильш шинчын. Автомобиль тарванэнат писын кайэн. Йоча-шамыч автомобиль койдымо лиймэшкэ тарваныдэ ончэн шогэныт.

Школьник-шамыч шуко, шуко ий мартэ Лениным шарнымаш дэнэ илэныт. Владимир Ильичын кэчэнэ шомакшэ, тудын вэсэлэ, живой улмыжо, модмыжо, шутитлымыжэ йоча-шамычын шүмэшышт нигунам мондыдымашын кодын.

„Колхозные ребята“ гыч.

Владимир Ильич йолка найрэмыштэ.

Владимир Ильич Надэжда Константиновна дэч чучкыдын коштын.

Икана Владимир Ильич Сокольникиш йолка найрэмыш кайаш тарванэн. Тунам пэш нэлэ, йбсб ий улмаш. Чыла вэрэ граждан сар шолын. Могай сату ыштэн лукталтан гын, чыла гайак фронтыш колталтын. Олалаштат продукто шагал улмаш. Владимир Ильич йоча-шамычлан тыжэч да тужэч түрлб кочкышым муын да Марийа Ильичична дэнэ Сокольникиш кайэн.

Автомашинэ школ ончык толын шогалын. Владимир Ильич дэн Марийа Ильичична автомашин гыч лектынтыт да Надэжда Константиновна пөлэмышкыжэ кайэныт. Изиш жап эртыжэ нуно кумытынат залыш толын пурэныт. Зал кбргом чот сылнэштарымэ у ий йолка сбрастарэн. Йоча-шамыч Владимир Ильичым йыр авырэныт да йодышым пуэдаш тунгалыныт.

—Мо дэнэ модаш тунгалына, — манын 10 ийаш ұдыр Владимир Ильич дэч йодын.—Айста вашкэрак! А то вэсэла огыл. Мэ тыйым пэш чот вучышна. Ну, мо дэнэ модаш тунгалына?

—Йолка йыр мурэн кошташ тунгалына,—Владимир Ильич писын гына вашмутым пуэн,—мураш тунгалына, а вара „пырыс-колья“ дэнэ...

нэн да йоча-шамыч дэнэ пырля модаш тунгалын.

Владимир Ильич вэселитлэн, воштылын, йоча шамыч дэнэ пырля мурым мурэн. Тудлан йоча-шамыч пэш шуко йодыш - шамычым пуэдэныт. Владимир Ильич кэчынштылан вашмутым пуэн шуктэн, шуткым ыштылын, шкэжат йоча-шамычлан йодышым пуэдэн. Шуко йоча - шамыч Владимир Ильичын пэш шуко палымыжлан, пэш шукэртсым шарнымыжлан йбршын брыныт.

Пийалан йоча - шамыч адак кругыш ушнэныт. Нунын вэсэла модышыштым ужын шонгырак-шамычат кругыш ушнэн, йоча - шамыч дэнэ пырля моддэ чытэн огытыл.

—Ну вот, а пырыс-кольяла кунам модаш тунгалына? Тэ мо, мондышта мо?—Владимир Ильич йоча-шамычлан шыргыж ойлен.

Куанышэ кочай

Йолгыжалтшэ катаэмым Чийэм шуын чийалам, Йбратымэ „Йамдэ лийым“ Куаналын лудалам.

Лудам тудым, нолтэш кумыл, Лэктэш муро сэм шкэ: Мэмнан курым—эрык курым,

Эрык шкэнан кидыштэ! Кочам лудмэм колышталын, Тоштым ойгын шарналэш. Мыйым тудо блталалын Тыгэракын ойладэш:

—Илыш мэмнан ыльэ ожно Пий илыш дэчат уда: Укэ ыльэ мэмнан ожно Кугыжан годым Нимогай права.

Тошто илышым сүмыралын, Ыштышна мэ у, эрык илышым.

Иктэ ганьэ тбр тошкалын, Кайэна мэ Ленин корно дэн.

Федотов.

Кузнэцово пэдучилишэ.

ВКП(б) МАРОБКОМЫН ПЛЭНУМЖО

Шукэртэ огыл ВКП(б) Маробкомын чэрэтан плэ- нумжо лийын. Плэnum тыгай йодыш-шамычым лон- чылыш:

1. СССР Вэрховный Советыш сайлымашын ито- го да партийнэ организацийын ончыкык задачыжэ;
2. Йал озанлык ийын итогшо да шошо агалан йам- дылатмэ нэргэн;

3. Организационно йодыш-шамыч.

Плэnum ВКП(б) Обкомын кокымшо сэкратарьжэ Иэмэльяновым паша гыч, буро да плэnum состав гыч луктын.

Обкомын кокымшо сэкратарьын обэзанность- шым шуктэн шогышалан плэnum МАМАИЭВ Роман Михайлович йолташым пэнгьдэмдэн.

Плэnum ВКП(б) Маробкомын кумышо сэкратарь- жылан Абрамов, Иаков Иванович йолташым сайлэн.

Роман Михайлович МАМАИЭВ

Роман Михайлович Мама- йэв йолташ У-Торйал ра- йон, Кузнэцово йал совет, Эركان-Сола йалыштэ срд- няк крэсаньык йэшэш 1903 ийыштэ шочын. Ачаж дэн аважэ эртак йал озанлык пашам ыштэн илэныт.

Ачажэ колымэк Мамайэв йолташ 6 ийаш йоча тулы- кэш кодэш, аважэ тудым кучушт дэк воспитатлаш пуа. 1921 ийыштэ Мамайэв йолташын аважэ кола да тудо кум изи шужаржэ дэнэ йоршын тулыкэш ко- дэш.

1914 ийыштэ Тумйу-Му- чап йалысэ тунгалгыш шко- лым пытара. 1922 ийыштэ Мамайэв йолташ Йошкар- Оласэ 1-ой ступень Сов- партшколыш тунэмаш пу- ра. Тушто ик ий тунэмэк, йалыш кайа да 1925 ий шыжэ мартэ йал озанлык пашам ышта.

1925 ий октябрьыштэ Йошкар Армиыш кайа.

Йошкар Армий гыч пör- тылмб дэч ик ий вара Ро-

ман Михайлович, 1928 ийыштэ, ВКП(б) Маробко- мын пунчалжэ дэнэ ОГПУ пашашкэ кусаралтэш. ОГПУ—НКВД органлаштэ 1937 ий, декабрь мартэ па- шам ышта.

Мамайэв йолташ Йошкар Армиыштэ улмыжо годым 1926 ийыштэ ВКП(б) кан- дидатыш пура. 1927 ийыш- тэ партий члэныш кусарал- тэш. XIV Областной пар- тийнэ конфэрэнцийыштэ ВКП(б) Областной Кон- трольный Комиссий члэн- лан сайлалтэш. 1931 ий дэн 1937 ий коклаштэ Марий- Турэк дэн Оршанкэ райком- лаштэ буро члэнлан сай- лалтын.

Мамайэв йолташын чыла пашажэ Марий область партийнэ организацийын шинча ончылыжо эртэн. ВКП(б) Марий Обкомын 25-27 декабрьыштэ лийшэ чэрэтан плэnumжо Роман Михайлович Мамайэвым ВКП(б) Обкомын кокымшо сэкратарь пашам шуктэн шогышалан утвэрдитлэн.

Р. М. МАМАИЭВ йолташ.

Я. И. АБРАМОВ йолташ.

Иаков Иванович АБРАМОВ

Иаков Иванович Абрамов йолташ Горький область, Муромский р-н, Малышев- ский йал совет, Малышев йалыштэ йорло крэсаньык йэшэш шочын.

Абрамовын ачажэ шкэн- жын кум чырык умыржым түрлб олаштэ, чодраштэ ломовой извозчик, грузчик, сплавщик лийын пашам ыштэн эртарэн.

Абрамов йолташ тэлым школышто тунэмын, кэнэж

йэда йаллаштэ волькым кутэн коштын. Кол кучышо- шамыч дэнэ, лесопромыш- ленник да смолокур-шамыч дэнэ тарзылан илэн.

1918 ийыштэ Кулэбак металический заводуын күрт- ньб корнышкыжо ремонт- ный пашазылан пура. Тыш- тэ 1925 ий мартэ ышта. 1919 ийыштэ профмоби- лизаций почэш Йошкар Ар- мийыш кайа. Но заводуш- то нэлэ положэнылан кбра

заводыш мбнгэш ужыктат. 1924 ийыштэ Абрамов йолташ ВКП(б) кандидатыш пура, 1925 ийыштэ партий члэныш кусаралтэш.

1929 ий дэнэ 1932 ий ко- клаштэ Я. М. Свэрдлов лү- мэш комвузышто тунэмэш. Тунэмэ жапыштат йатыр вэрэ отвэтствэннэ партийнэ пашам ыштэн шога.

Комвузым тунэм пытары- мэкшэ Абрамов йолташ Марий областьыш толэш. 1933 ий тунгалтышыштэ Йошкар-Ола Горкомышто Орго вуйлатышылан ышта, а варажым Оршанкыш ВКП(б) райком сэкратарь- лан кусаралтэш. 1935 ий гыч 1937 ий мучашкэ шу- мэш ВКП(б) Шэрнур рай- ком сэкратарьлан ышта.

Абрамов йолташ 1934 ий дэч вара эрэк ВКП(б) Марий Обком плэnum члэн- лан сайлалтын. Маробко- мын 1937 ий декабрьысэ плэnumыштыжо Обкомын кумышо сэкратарьжылан сайлалтын.

Поп-шамыч ожно тыгэ орландарэныт.

ИИСУС ХРИСТОС ЛИЙЫН МО?

Йумылан ушанышэ хрис- тиан-шамыч ий йэда рели- гиозно рошто пайрэмьым ыштат. Поп-шамычын му- тышт почэш нуно тыгэ шотлат: пуйто, ала кунам, иктаж 2.000 ий ожно, мүн- дур элыштэ—Палэстиныш- тэ йумын эргэ Иисус Хрис- тос шочын. Тидын лүмэш, пуйто, рошто пайрэмьым ышташ тунгалыныт,—манын йумылан ушанышэ-шамыч шонат.

Но рошто пайрэм нэрг- эн каласкалым кэч изиш сайырак лончылаш гынат, раш лийэш.

Эн пэрвойак Иисус Хрис- тос вообшэ иктаж кана илэн мо? Укэ, илэн огыл. Христос лийынак огыл. Христос нэргэн кушто во- залтын? Йэвангэлийыштэ. Йэвангэлийлаштэ (йэван- гэлийжэ нылыт уло) монэрг- эн ойлалтмэ чын мо, ну- мылан ушанаш лийэш мо? Йэвангэлийлан ушанаш ок лий.

Йэвангэлий-шамыч шо- нэн лукмо событий дэч вара 150 ий гыч ижэ во- залтыныт. Иумылан уша- нышэ - шамыч шинчышаш

улыт: йэвангэлий - шамыч ончычшо 200 нарэ ылыч. Кажнэ йэвангэлий возышо мом гынат шкэнжыным шонэн луктэдэн, Христос илыш нэргэн нуно чыланат түрлб сэмын ойлэныт. Сад- лан, поп-шамыч пэш кугу задачыш логалыныт. Тыгэ, 325 ийыштэ Никейэ олаш- тэ 318 йэпископ цэрков- ный соборыш погыныныт да 4 йэвангэлийым сайлан шотлэныт, а мольжым йу- лалташ рэшитлэныт.

Но кодшо ныл йэвангэ- лийыштыжат куктымаш да иктэ вэсэ дэнэ кэлшыды- маш пэш шуко уло, нуно поп - шамычын шойакыш- тым пэш раш ончыктат. Мутлан Иисус Христосын шочымыжо нэргэн ойлы- мым налына. Матвэйын йэ- вангэлийжэ Христосын 28 тукымжо ыльэ, манын ой- ла, а Лукан йэвангэлийжэ нунын тукымжым 42 шот- ла. Пэрвой йэвангэлийыш- тэ Иисусын кочажэ Иаков маналтын, а кокымшыжо тудым Илья манын лүмда. Кушак Христос шочын?— Вифлэйэмыштэ,—маныт йэ- вангэлий-шамыч. Тугэ гы- нат, мэ шинчэна, ни пэр- вой, ни кокымшо куры-

мышто Палэстиныштэ ты- гай лүман вэр лийын огыл. Вифлэйэма тунам ли- рак огыл гын, кузэ Хрис- тос Вифлэйэмыштэ шочын кэртын?

Кунам Христос шочын? Матвэйын йэвангэлийжэ тидэ Ирод кугыжан годым лийын манэш, а Лукан йэ- вангэлийыштыжэ — Квири- нийа викарымэ кэчылаш- тэ лийын манын ойла. Историй гыч палэ: ончык- тымо кок кугыжа шогымо коклаштэ жап шагал гын 10 ий эртэн. Иодылтэш, кунам вара Христос шо- чын? Поп-шамыч адакат шойыштыныт.

Пытаргышлан, кузэ Хрис- тос шочын? Тыштэ гын, чэркысэ служак-шамыч эн лийдымаш дэн йоршын шо- йакым шонэн луктыныт. Нуно ойлат: пуйто Хрис-

тосым нэпорочный удыр шочыктэн, пуйто шочык- тымо дэч вара тудо уды- рак лийын кодын, пуйто Христос шочмо годым ка- ваштэ волгыдо шудыр лек- тын да суксо-шамыч му- рэныт, пуйто Ирод кугыжа Христосым пушташ шонэн, 14.000 азам пуштын, а Христос илышак кодын, да тылэч молат.

Тыгэ йэвангэлий - шамыч каласкалат. А тэвэ тудо жапысэ учоный дэн писа- тель-шамыч шуко нэргэн возэныт, а Христос нэргэн ик мутымат каласэн огы- тыл. Нуно тудын нэргэн нимом возэнжат кэртын огытыл, вэт Христос при- родыштыжат лийын огыл. Тидын нэргэн дэжэ поп- шамыч шкэштат, буржуаз- нэ-учоный - шамычат ойлы- дэ огыт керт. Мутлан, нэ-

мэцкий профэссор Артур Дрэвс „Миф о Христе“ книгаштыжэ тэвэ мом во- за: „Кб Христосым лич- ностьлан шотла гын, тудо чын доказательством кон- дышаш. А тыгай доводом ни гунамат кондаш ок лий, вэт кызыт улшо источник альэ документ-шамыч ту- дын нэргэн материалым огыт пу“. А Дрэвс рэак- ционный учоный да капи- талист-шамычын чын слу- гажэ ыльэ, тыгэ В. И. Лэ- нин возэн. Тугэ гынат, туд- ланат Христосын илым- жым опровергатлаш логал- нын.

Шуко моло учоный-ша- мычат йэвангэлийым са- йын тэргэн налмэк, нуны- лан ушанаш ок лий манмэ выводуш лектыныт. Хрис- тос илэн огыл гын, кузэ вара тудо шочын кэртын?... Шочдымылан кузэ тудын шочмо лүмэш роштом пай- рэмлаш лийэш?..

Рошто пайрэм, чынжым манаш гын, „йумын эргы- лан“ шотлымо Христосын 2000 ий ожно шочмыжо лүмэш огыл лектын, а дрэв- ний христиан-шамыч тидэ пайрэмьым эшэ утларак дрэвний, йазычэский манмэ калык дэч налыныт.

Иумо - шамычын чудес- нын шочмышт нэргэн лэ-

СССР ВОЙЭННЭ-ТЭНГЫЗ ПАША КАЛЫК КОМИССАРИАТЫМ ЫШТЫМЭ НЭРГЭН

СССР Цэнтральный Исполнительный Комитет дэн Калык Комиссар-шамыч Совет пунчалыт

1.—Войэннэ-Тэнгыз Паша Общесоюзный Калык Комиссариатым ышташ.

2.—РККА-н войэннэ-тэнгыз вийжым СССР обороно Калык Комиссариат состав гыч ойрэн, Войэннэ-Тэнгыз Паша Калык Комиссариат кидыш пуаш.

3.—СССР Войэннэ-Тэнгыз Паша Калык Комиссарлан СССР Войэннэ-Тэнгыз Паша Калык Комиссариатын положеныжэ дэн структур проектшым пэнгыдэмдаш-лан СССР СНК-аш вич кэчэ срокышто пуаш.

СССР Цэнтральный Исполнительный Комитет прэдседатэль—М. КАЛИНИН.

СССР Калык Комиссар-шамыч Совет прэдседатэль—В. МОЛОТОВ.

СССР Цэнтральный Исполнительный Комитет сэкратарь—А. ГОРКИН.

Моско, Кремль. 1937 ий 30 декабрь.

СССР Цэнтральный Исполнительный Комитетыштэ

** СССР Цэнтральный Исполнительный Комитет 1-й ранг армейский Комиссар Пэтр Александрович Смирнов йолташым СССР Оборон Калык Комиссар заместитэль да РККА Политический Управлени Начальник обязанность дэч утарэн, СССР Вейэннэ-Тэнгыз Паша Калык Комиссарлан пэнгыдэмдэн.

** СССР Цэнтральный Исполнительный Комитет Лев Захарович Мэхлис йолташым СССР Оборон Калык Комиссарын олмэш-

тышыжлан да Пашазэ Кресаньык Йошкар Арми полуправлэнын начальникшылан пэнгыдэмдэн СССР ЦИК дэн Совнарком Мэхлис йолташлан 2-шо ранг армейский комиссар лумым пэнгыдэмдэныт.

** СССР Цэнтральный Исполнительный Комитет М. И. Рызов йолташым СССР Внутренний Паша Калык Комиссарын олмэ-тышыжэ гыч утарэн, СССР чодра промышленность калык комиссарлан пэнгы-дэмдэн.

Пионьэр-шамыч галстук дэч посна коштыт

Мэмнан пионьэр отряд пашам начар ышта. Нымогай политик-воспитательнэ пашат, ок ышталт. Пионьэр-шамыч галстук дэч посна коштыт. Отряд во-

жатыт И. Янгелов шкэ-жат галстукым ок пыжык-тэ, пионьэр сборышкат галстук дэч посна толэш.

И. Кудряшов.

Айял тунгалтыш школ, Морко р-н.

гэндэ чыла калыкынат лийын. Нинэ ойлымаш-шамыч дрыктаршашын йэвангэлийым ушэштатат. Мутлан, буддийский религийыште Майн удыр дэч Будды йумын шочмыжо нэргэн ойлымаш уло. Тидэ ойлымаш чыла шотыштат йэвангэлий дэнэ кэлшэн толэш. Тыгай ойлымаш йэгипэт, вавилон, пэрсидский, грэчэский, римский религийыштат лийын.

Пэрсидский йумо Митран поклонникышт тыгэ ойлэныт: пуйто нунын йумыштат удыр дэчак нэпорочно шочыныт да шочашыжат ала кушак огыл, а пэщорэш шочыныт. Пуйто Митра йумо дэк кумалаш эн пэроволак пастух-шамыч толыныт, варажым Митра кушкын, ик мыньар чудесамыштылын, шкэ последовательнэ-шамыч кокла гыч общинным ыштэн, нунын дэнэ пытаргыш тайнэ вэчэрнымыштын да кавашкэ күзэн кайэн.

Ну мо дэнэ тидэ Митра Христос огыл?! Точный копей. Тыгай ойлымашым кё кудыж дэч кұсылэн,—христиан-шамыч пэрс-шамыч дэч альэ пэрс-шамыч христиан дэч? Очыни, христиан-шамыч пэрс-шамыч дэч, кұсылэныт, вэт пэрс-

сидский Митра религий христианский религий дэч ончыч лектын.

Пэрсидский Митра религийат тугак вэсэ-шамыч дэч, тулэч ончыч илышэ-шамыч дэч кұсылалтын. Йумын кузэ шочмыжо нэргэн ойлымаш-шамыч түрлө калыкын кужу жап, кұрым да тужэм ий дэнэ ышталтыныт. Нунат тыгак чуло нэргэн лийдымым да нэлэпыным шонэн луктэдэн овартэныт.

Рошто пайрэмым ала кунам пэш шукэртэк ожно дикарь-шамыч кэчэйумо лумэш, тудын дэч урожайым, сай ийгэчим йодын ыштэныт. Рошто пайрэмым ыштымэ годым пэш шуко обряд дэн обычай улыт (мутлан: мужэдмаш, сайын чиймаш, пөрт йэда кумал кошмаш да молат), тидэ рошто пайрэмым ожнысо дикарский происхождэныжым ончыкта.

Йодын кэрттыт: кузэ тидэ тыгэ, Христос шочмо нэргэн йобршын шойакым шонэн лукмашым калыкын вуйышкыжо шұшмаш кёлан пайдам пуа? Нэсознательнэ йэгын вуйжым аныртарымаштэ кёлан пайдажэ? Тидын нэргэн мэ вэс статыштэ ойлэна.

ф. Олэшук.

„МАРИЙСКАЯ ПРАВДА“ ГАЗЭТЛАН

15 ИЙ ТЭМЫН

„Марийская Правда“ саламлымаш

Всесоюзный Коммунистический (большевизм) партийын Марий областной комитетшэ „Марийская правда“ кугу саламым колта да тудым чаплэ лучко ийаш йубилэй кэчыжэ дэнэ шокшын поздравитла.

15 ий мучко „Марийская правда“ Ленин Сталин партий йыр шэмэр шамычым чумырымаштэ кугу вэрым налын, Республикыште социалистический строительствэ задачым шуктымаштэ шэмэр массын видный организаторжо лийын.

ВКП(б) Областной Комитет ушана: „Марийская правда“ шэмэр шамычым Ленин-Сталин партий йыр ончыкшат чумыраш, 3-шо сталинский вичийашын задачым шуктымашкэ партийнэ дэн нэпартийнэ большевик массым организоватлаш, Марий республик шэмэр-шамычым большевизмын нэгызшэ дэнэ вооружатлаш, калыкын чыла тушманжым да нунын покровительыштым чаманыдэ разоблачитлаш да кулэн лукташ тунгалэш.

ВКП(б) Марий Обком.

„Марийская правда“ редакцийлан

ВЛКСМ Маробкомын II-шо пленумжо „Марийская правда“ газетым 15 ий тэмэ йубилэйжэ дэнэ шокшын саламла.

„Марийская правда“ газет партийын социалистический строительствэ вэрч кучэдалмаштыжэ пусб-оружий лийын шогэн да лийын шога. Шкэ сэлькоржэ-шамычын полшымышт дэнэ партийнэ организацийлан газет страницэ гоч калык тушман кашакым, буржуазнэ националист да тылэч моло троцкистско-бухаринский шпион, дивэрсант-шамычым разоблачитлаш да чаманыдэ кулаш полшэн.

„Марийская правда“ комсомолын да молодьожын чаплэ танжэ да молодьожым коммунистический духэш воспитатлымаштэ коллективнэ пропагандист да организатор лийын шога.

„Марийская правда“ ончыкыжат коммунизм вэрч кучэдалаш тунгалэш, шкэ читатэльжэ-шамычым Ленин-Сталин партий йыр чумыра да троцкистско-бухаринский шпион, буржуазный националист, моло калык тушман кашакым да нунын лэвэд шогышэ-шамычым чаманыдэ разоблачитлаш тунгалэш манын Обкомол ушана.

ВЛКСМ МАРОБКМ.

Йункор армий дэч салам!

ВЛКСМ Маробком орган—„Рвэзэ Коммунист“ дэн „Йамдэ Лий“ газет-шамыч редакцийын пашайэнг коллективышт чыла йункор армий лум дэнэ „Марийская Правда“ газетым 15 ий тэммыжэ дэнэ шокшын саламлат.

„Марийская Правда“ газет „Рвэзэ Коммунист“ дэн „Йамдэ Лийлан“ молодьож дэн йоча-шамычым ВКП(б)-лан да шэмэр калыкын вождышо Сталин йолташлан преданность духэш, калык тушман кашак дэк нэнависть да нэпримиримость духэш коммунистический воспитатлымэ пашаштэ полшэн да полша.

„Рвэзэ Коммунист“ дэн „Йамдэ Лий“.

Кужмарий пэлэ кыдалаш школысо пионьэр отряд пашам сай ышта

Ронго район, Кужмарий пэлэ кыдалаш школышто, тэргалтэш.

Адак отрядыште түрлө кружок-шамыч пашам сай ыштат.

Хоровой кружок тэле каникул у ий йолко пайрэмлан түрлө сылнэ мурым йамдылэн. Физкультур кружокат пашам сай ышта.

Пионьэр-шамыч комсомолыш пураш йамдылат. ВЛКСМ уставым тунэмьт. Тидэ заньатиным сай организоватлымэ.

Загайнов В. И.

Ронго район, Кужмарий пэлэ кыдалаш школ.

Чаплэ йубилэй

30 декабрьште Маргос-театреш „Марийская правда“ газетын 15 ий тэмэ йубилэйжэ лумэш торжэственнэ заседаньэ эрталтэ.

„Марийская правда“ газетын 15 ийаш йубилэйжым саламлэн торжэственнэ заседаньэм ВКП(б) Маробком сэкратарь Мамайэв йолташ почэш. Президиум сайлалтэш.

Погынымаш кужун совет кырымаш дэнэ почетный президиумыш Сталин, Молотов, Ворошилов, Иэжов, Калинин, Каганович, Андэйэв, Жданов, Микойан, Чубарь да моло йолташ-шамычым сайлыш.

Мутым „Марийская правда“ газетын редакторжэ Кашников йолташ налэш. Кашников йолташ шкэ докладшытыжэ „Марийская правда“ газетын 15 ий жапыште кушкын толмыжэ да калык тушман троцкистско-бухаринский - бандым, буржуазный националист-шамычым вожгэ ытараш кучэдалмыжэ нэргэн ойла.

Вара ВКП(б) Обком сэкратарь Абрамов йолташ, Исполком прэдседатэль пашам шуктышо Бусыгин йолташ, типографий пашазэ коллектив лум дэнэ Птицын йолташ, „Марий коммун“ газет пашайэнг коллектив лум дэнэ Козырэв йолташ „Марийская правда“ газет пашайэн-шамыч коллективым да лудшо-шамычым саламлэн ойлышт. Ильян Иапик.

Сталин йолташын ойлымыжым лончылышна

Шукэртэ огыл мэмнан Куракино кыдалаш школышто тунэмшэ-пионьэр-шамычын тушман погынымашыжэ эртыш. Погынымаштэ Сталин йолташын Моско оласэ Сталинский избирательный округысо избиратель-шимычын прэдыборный погынымаштэ ойлымыжым лончылышна.

Доклады тунктышо Михэйэв йолташ газет гоч умылдарыш. Тунэмшэ-шамыч куанэн колыштна.

Шуматов Ник.

Параньга район, Куракино кыдалаш школ.

Ломыжым погат

Колхоз-шамычын шошо агалан йамдылалтмаштышт Кужмарий пэлэ кыдалаш школышто тунэмшэ-пионьэр-шамыч вайан полшат. Тэвэ „Йулэдур“ колхозышто пионьэр-шамыч ломыж погат посна бригадым организоватлэныт.

Кызыт тидэ бригадэ суртлан ик центнер дэнэ ломыжым погэн.

Ильян Вачий.

Ронго район, Кужмарий пэлэ кыдалаш школ.

Китайысэ кредалмаш

Центральный фронтын иужный участкыштыжэ Китай войска сэнгымаш дэнэ действоватлымыжлан кбра йапонэц-шамычын Ханчжоу ола районушто (Чжэд зян провинций столицэ) на-ступатлымыштым чарымэ. Ханчжоу дэч йуго-западыш-тэ да востокушто пэш чот кредалыт.

Сэвэрный Китайыште сэнгымаш дэнэ кредалмэк йапон войска Шандун провинцийын столицыжым—Цзинань олам налын. Йапо-нэц-шамыч пүтынь Шан-дун провинцийым сэнгэн налаш тыршэн, Гайань олаш (Цзинани дэч йугыш-то) настулатлаш тунгалы-ныт. Йапон авиаций 24 дэ-кабрь гыч тунгалын кажнэ кэчын варварла Тайаньыш бомбым кышка. Кок кэчэ коклаштэ гына—29 дэн 30 декабрьыште олашкэ 700 дэч шагал огул бомбым кудалтымэ, 500 нарэ пбр-тым шалатымэ, тыныс кал-лык гыч 200 утла йэнг ко-лышо лийын.

Пытаргыш увэр почэш 30 декабрьыште йапон ави-ацийын Кантон олашкэ бом-бо кышкымыжэ дэнэ 20 оралтым шалатымэ. Утла-ракшым школ-шамычлан энгэк лийын. 35 йэнг колэн.

Йоча физкультур сорэвнованьэ

26 декабрьыште Пекту-бай район центреш пионьэр дэнэ школьник-шамычын йэ-чэ дэнэ районусо сорэвно-ваньэ эртыш. Чылажэ 32 йоча участвоватлэн.

Кок километр к о к л а ш каймаштэ пэрвой вэрэм Си-доркина налын. Тудо кок километрым 16 минут жа-пыштэ коштын савырнэн Кодам пелэ кыдалаш шко-лышто тунэмшэ Кошкина Нина 3 километрым 19 ми-нут жапыштэ кайэн, 5 ки-лометрым каймаштэ он-чыл вэрэм Пектубай кы-далаш школ гыч Попов Леонид да Вохминцев на-лыныт. Нуно 30 минут кайэныт.

10 километрым каймаш-тэ пэрвой вэрэм Кодам пелэ кыдалаш школышто тунэмшэ Шалахов Микал на-лын.

Сорэвноватлымаштэ пэр-вой вэрэм Пектубай кыда-лаш школ, кокымшо вэ-рым Кодам пелэ кыдалаш школ налыныт.

Сорэвнованьыште ончыл вэрэм налшэ-шамычым Ро-но дэн ВЛКСМ райком мануфактур да окса дэнэ премироватлэныт.

Тэрэхова.

ВЛКСМ Пектубай райкомын пионьэр отдэл вуйлатышыжэ.

КАНИКУЛ ЖАПЫМ ВЭСЭЛАН ЭРТАРЭМ

Мэ, тунэмшэ-шамыч пэш кугу куанымаш дэнэ, йы-выртэн тэлэ каникулыш ка-наш кайышва. Шкэнан Ма-рий Йэрнур йалаш кару-сэльым, катокым, ий куры-кым ыштэн улына. Кызыт кажнэ кэчын погынен мо-

Тэвэ тидэ йолка йыр 1 январьыште Йошкар-Ола чодра заво-дысо пионьэр-шамыч шуко сылнэ муро-шамычым мурэн кош-тыныт, куштэныт, почэламурым ойлэныт, молат. Вич ийаш Лэухин „Ворошиловлан письма“ почэламурым моткоч сайын каласэн пуыш. Тудлан пүтынь зал ружгэ совым кырэн. Тидэ вэлэ мо? Тиддэч посна шуко сай номэр-шамыч лийэдэныт. Кок шагат жап куанэн модмаш, мурымаш дэч вара йоча-ша-мыч угощэным налыныт да монтгышт канаш кайэныт.

СҮРЭТЫШТЭ: „Дед Мороз“ отличница Козлова Ньуралан угощэным пуа.

Фото Овечкинын.

КУАНЫМЭ КЭЧЭ

Кас. Жап 5 шагатым он-чыкта. Йошкар-Ола 1-шэ номыран школ кбрго йоча шамычын йуарлымэ йу-кышт дэнэ тэмын. Тачэ ну-но моткоч чот куанэныт. Пийалан у ийым вучэн шуктэныт. Школын ик зал-жэ поснак сылнэштарымэ: пырдыж воктэн вождь-ша-мычын портретышт, лозунг, молат. А зал покшэлнэ сылнэштарымэ йолка шо-га. Тачэ тидэ йолка йыр пэш куанымашан пайрэм лийэш.

Звонок йук школ кбр-гым шэргылтарыш. Йоча-шамыч вургэмштым ку-дашын сылнэштарымэ залыш ошкылыч.

Йоча-шамыч ваш-ваш ки-дым кучэн эн пэрвойак „У ий йолка“ луман мурым мурэн йолка йыр пёртыт. Тид дэч вара „снегурочка“ луман йомакым кок пи-оньэр-шамыч лектын кала-сышт.

Туныктышо Валентина Михайловна йоча-шамыч дэнэ лырля шыргыж му-рэн коштэш. Йоча-шамыч тудым пэш йбратат.

Князев Йура „Дед мо-роз“ луман почэламурым пэш сылнын каласыш. Йо-ча шамычлан тудын кала-сымыжэ моткоч кэлшыш. Садланак ик йэнг сэмын чыланат совым кырышт. Тудын почэш Крылов То-лья „Тэлэ“ почэламурым каласыш. Тольа изи гынат, почэламурым каласаш пэш кертэш. Тудо тунэмашат пэш талэ, кокымшо чы-рыкым чыла прэдмэт дэнат отличнэ пытарэн.

Вара тшкан погынен „Песня о Сталине“ мурым мурэн пуышт.

Йолка дэч вара йоча-ша-мычлан угощэньэ лийэ.

Йолка ончаш йоча-ша-мычын ача авашт шуко погы-нэныт. Нунылан йолка пэш кэлшыш.

Йоча-шамыч йолка пыты-мэ годым рат дэнэ шога-лын ик йук дэнэ Сталин йолташлан йоча вэрч тыр-шымыжлан, пийалан, вэсэ-ла илышым пумыжлан пэш кугу таум каласышт.

Ильян Йапык.

У ИЙЫМ САЙЫН ПАЙРЭМЛЫШНА

Мэмнан школ тачэ моло-гунамсэ дэч йбршэш вэс-түрлө. Школ кбргым пла-кат, лозунг дэнэ сылнэ-штарымэ. Йоча-шамычын чу-рийыштышт—пэш чот куа-нымаш. Тачэ нуно пэл ту-нэмме ийын итогым ыштэн тэлэ каникулыш канаш ка-йат.

Сай да отлично тунэмшэ-шамычым премироватлы-маш лийэ. Тэвэ Васильев Миклай, Васильев Элэксэй да Гаврилов Валентин чы-ла прэдмэт дэнат 7-шэ клас-

сыштэ „отлично“ отмэткэ“ дэнэ тунэмыныт. Сай ту-нэммыштан ниным-книга да галстук дэнэ премироват-лышт.

Йоча-шамыч гармоньым, балалайкым шоктат. Му-рымаш, куштымаш дэнэ школ кбрго тэмын. Йолко тунгалмэ годым Алэгсэйв Алэксандр „йолка“ луман рушла почэламурым лудын пуыш.

Сэргэйв Алэксандр.

Морко район, Кожлайэр пэлэ кыдалаш школ.

ЙОЛКЫНА САЙ ЭРТЫШ

30 декабрьыште Ташнур тунгалтыш школышто пийа-лан у ий лумэш йолка эр-тыш. Йолкышко пионьэр-тунэмшэ-шамыч чыланат куанэн, сайын чийэн, йам-дылалтын толыныт.

Эн пэрвойак пионьэр сбор эртаралтэ. Сборышто отряд вожатый-шамыч шкэ пашашт нэргэн ойлышт. Тид дэч вара 10 тунэмшэ-шамычым пионьэрыш пур-тышт. Нуно тунамак шүэ-шышт йошкар галстукым

сакэн, чыланат торжест-веннэ обэцаньым пуышт. Вара йолка тунгалы. Йол-ка пэш вэсэлан, куанымаш дэнэ эртыш. Почэламурым каласымаш, мурымаш, куш-тымаш лийэ. Йоча-шамыч-лан угощэным иеш сай организоватлымэ ыльэ. Ту-нэмшэ шамычын ача-авашт йолкым пэш куанэн он-чышт.

Литвин Йыван.

Звэнига район, Ташнур тунгалтыш школ.

У ВИЙ ДЭНЭ ТУНЭМАШ ТУНГАЛАМ

Мый кодшо икымышэ чы-рыкыштэ 3 „отлично“ да молыжым „хорошо“ отмэт-кым налым. Тидэ отмэткэ мыйын кумылэм адакат күш нолтыш. Кокымышо чырыкыштэ уло вийэм пыш-тэн тунэмаш пижым. Уро-кыш кэчым кодыдэ кош-тым. Туныктышын пуымо заданыжым эрэ жапышты-жак шуктэн толам. Общэст-венный пашаштат активнэ участвоватлэм. Тунэмаштэ ударник лумэм нигунамат ом волто.

Кокымышо чырыкыштэ 5 прэдмэт дэнэ „отлично“ отмэткым налым. А молы-жо чыла „хорошо“ улыт. У ийым куанымаш дэнэ ваш лийым. Тэлэ канику-лым вэсэлан, культурно эр-тараш тунгалам.

У вий дэнэ тунэмаш тунгалын, 3 чырыкыштэ чи-ла прэдмэт дэнат „отлично“ отмэткым налам. Шкэ му-тэмлан пэнгыдын ушанэм.

Лисин А.

Йошкар-Ола р-н, Арбан пэлэ кыдалаш школ.

Онгыштына БГТО значок лийэш

Мэ, Кумыжйал пэлэ кы-далаш школышто тунэмшэ пионьэр-шамыч каникул жапыштэ тэлэ вид дэнэ БГТО значоклан нормым пуаш вийан пижынна. Тэвэ Кузьмина А., Кутуков А., Николайева Е., молат йэчэ дэнэ тэлэ нормым турсы сдаватлэныт. Физкультур дэнэ туныктышо Михай-лова пашажым сайышта. Каникул жапыштэ чыла-нат БГТО значоклан нор-мым сдатлэн, значок дэнэ школыш кайэна.

Федоров А.

Морко район.

Вэсэлан канэм

Мый ынде каникулышто улам. Йара жапым модын, культурно эртарэм. Тидлак мый ончылгочак йамдыла-тынам. Кызыт йэчэ, издэр да коньки дэнэ мунчалтэм. А кастэнэ сылнэ литерату-рым лудам. А. С. Пушки-нын, М. Ю. Лермонтовын да Островскийын возымо произвэдэныштым йэшэм-шамычлан йукын лудам.

Адак йолташэм шамыч дэнэ тшкан погынен чоды-раш, Какшан ий умбак мунчалташ коштына.

Кудрявцев Т.

Оршанкэ район, Вэликополь пэлэ кыдалаш школ.

Сэргэйва Лисам кө чамана гын?

Сэргэйва Лиса — тулык удыр. Тудо 11 ийаш вэлэ. Лиса Кугу Корамас тунгал-тыш школын (Сотнур район) III классыштыжэ тунэмэш. Но Лиса моло-шамыч дэч начар тунэмэш. Молан на-чар тунэмшын причинжэ тыштэ: Лисам изватэ аваже школыш ок колто, орлан-дарэн ашна: кочкаш ок пукшо, вургэм дэч посна йуштыштэ коштыкта, каж-нэ кэчын кырэн-кырэн кугу вэдра дэнэ вудым нума-лыкта.

Лиса изватэ аваже дэч йышт вэлэ школыш кошташ тбча. Школ гыч толмашэшыжэ

Лисалан адакат мушкынде догалэш.

Тидым комсомол органи-заций, туныктышат, йал-со-ветат огыт уж.

Чаманышэ.

РЭДАКЦИЙ ДЭЧ

„Чаманышэ“ дэтко-рын сэрышыжэ йбр-шын брыктара. Кузэ тыгай осал пашам тачэ мартэнат нигбат ужын огул.

Мэ, Сотнур райпро-курор дэч тидэ пашам содор тэргэн налын, титакан — шамычым пэнгыдын наказатлаш йодына.

„ЙАМДЭ ЛИЙ“ ПОЛШЫШ

Мэмнан Кузнэцово пэд-училищыштэ декабрь тылзэ мартэ пионьэр паша йбр-шын ыш кой. Тидын нэргэн „Йамдэ лий“ газетын 28 декабрьыште лекшэ номы-рашыжэ возалтэ.

Газет полшыш. Сборым эртарэн отряд советым угыч сайлышна. Тидэ сбо-рыштак паша планым ыш-тышна. Планыште ончык-

тымэ мэроприятэ-шамы-чым шукташ отряд чот тыршаш тунгалы.

Звэна-шамычат сборым план почэш эртараш ту-нгалыч. Тидэ кэчылаште 5 тунэмшэ пионьэрыш пу-рыш.

И. Федотов.

Ответственный редактор—
К. А. ЛЭНСКИЙ.